

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 17/06-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. Š. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na „súdnu a inú právnu ochranu“ rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Obdo V 13/2004 z 30. septembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2005 doručená sťažnosť Ľ. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na „súdnu a inú právnu ochranu“ rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Obdo V 13/2004 z 30. septembra 2005 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že: *«Sťažovateľ týmto v zastúpení svojim právnym zástupcom podáva sťažnosť podľa § 49 Zákona č. 38/1993 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.*

Sťažnosť smeruje proti právoplatnému rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. I M Obdo V 13/2004 právoplatnému ku dňu 26. 12. 2005, ktorým Najvyšší súd zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor SR v právnej veci žalobcu JUDr. P. Z. proti žalovanému L. S. o zaplatenie 3 500 000 Sk na podnet žalovaného a to proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 31 Zm 12/01 zo dňa 06. 03. 2002, ktorý ponechal zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 31 Zm 12/01 zo dňa 9. 5. 2001 v platnosti v časti, ktorou bol sťažovateľ (L. S.) zaviazaný zaplatiť žalobcovi zmenkovú istinu 2.300.000 Sk so 6 %-tným úrokom od 1. 5. 1999 do zaplatenia, zmenkovú províziu 7.667 Sk a na účet právneho zástupcu navrhovateľa zaplatiť trovy konania vo výške 59.648 Sk.

Sme toho názoru, že postupom súdov v uvedenej veci boli porušené základné práva sťažovateľa zakotvené v piatej hlave Listiny základných práv a slobôd „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ a to najmä článku 37 ods. 3. – Všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Domnievame sa, že v rámci tejto sťažnosti je potrebné upozorniť aj na niektoré skutkové pochybenia súdov, tie vyústili do procesných pochybení a následne do zvýhodnenia jedného z účastníkov súdneho konania, čo je nezlučiteľné so zásadou rovnosti účastníkov v konaní. Je preto potrebné posúdiť aj skutkové pochybenia súdu, na ktoré upozorňujeme v ďalšom texte.

Predmetom súdneho konania bola údajne nezaplatená zmenka, pričom z podnetu žalobcu JUDr. P. Z. vydal KS v Bratislave dňa 09. 05. 2001 zmenkový platobný rozkaz, ktorým zaviazal žalovaného – sťažovateľa – L. S. zaplatiť zmenkovú istinu vo výške 3.500.000 Sk spolu s príslušenstvom. Proti zmenkovému platobnému rozkazu podal žalovaný námietky, v ktorých uviedol dôvody spôsobujúce neplatnosť zmenky, ako aj skutočnosti spôsobujúce zánik zmenky jej zaplatením. Na prejednanie námietok nariadil súd pojednávanie a dňa 06. 03. 2002 vydal rozsudok, ktorým zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti v časti, ktorou bol žalobca zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú istinu 2.300.000 Sk, v časti 600.000 Sk zmenkový platobný rozkaz ako nedôvodný zrušil a konanie v časti o zaplatenie 600.000 Sk zastavil z dôvodu späťvzatia žalobcom. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, v ktorom opätovne uviedol dôvody zániku resp. neplatnosti zmenky ako aj upozornil odvolací súd na nesprávne posúdenie veci prvostupňovým súdom, ktorý nepovažoval za potrebné vykonať žalobcom navrhované

dôkazy, ktoré pri správnom vyhodnotení boli spôsobilé privodiť pre žalovaného priaznivé rozhodnutie a to napriek opakovane uvádzanej skutočnosti o existencii dôkazného bremena na strane žalovaného. Najvyšší súd ako odvolací súd na pojednávaní dňa 24. 06. 2003 po krátkej rekapitulácii a opätovnom nepripustení žalovaným navrhovaných dôkazov prvostupňový rozsudok potvrdil. S takýmto rozhodnutím sa nestotožnil generálny prokurátor SR, ktorý na podnet žalovaného využijúc svoje dostupné prostriedky podal mimoriadne dovolanie. Rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 1 M Obdbo V 13/2004 právoplatným ku dňu 26. 12. 2005 Najvyšší súd zamietol však i mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Je faktom, že Krajský súd Bratislava ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti z dôvodu, že od žalovaného požadoval preukázanie neexistencie mimozmenkových skutkových tvrdení žalobcu, vyvracajúcich preukázanú obranu. Takýto nesprávny postup súdu jednoznačne zvýhodnil jedného z účastníkov konania, čím porušil zásadu rovného postavenia strán. (...)

Na základe uvedeného preto navrhujeme a žiadame, aby Ústavný súd SR sťažnosť pre porušenie základných ústavných práv preskúmal, a aby po preskúmaní dôkazných prostriedkov podľa sťažnosti zrušil všetky právoplatné rozhodnutia vydané vo veci a vec vrátil na ďalšie konanie.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V 13/2004 došlo k porušeniu jeho základného práva „*súdnu a inú právnu ochranu*“.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na „súdnu a inú právnu ochranu“ napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, pričom podstata námietok sťažovateľa spočíva v nedostatočnom skutkovom zistení, ktoré sa stalo základom na rozhodnutie, nesprávnom hodnotení dôkazov, ako aj nesúhlase sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že:

„Argumentácia generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní a žalovaného v námietkach podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu sa týka zániku záväzku zo zmenky jeho zaplatením a absolútnej neplatnosti zmenky z dôvodu chýbajúcich údajov o mieste a dátume vystavenia zmenky.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný je výstavcom vlastnej zmenky, je teda priamym dlžníkom. Podstatu splnenia záväzku zo zmenky vyjadruje ust. § 40 ods. 3 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZŠZ). V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zmenka je tzv. výplatný cenný papier, teda dlžník platí na zmenku pri jej splatnosti a pri jej súčasnom vydaní majiteľom. Ide teda o platenie proti zmenke, opatrenej potvrdením o zaplatení. Zmenka môže byť zaplatená aj čiastočne. Ak majiteľ zmenky prijme čiastočné plnenie, v tomto rozsahu záväzok zo zmenky zanikne, preto aj v takomto prípade by zmenka mala byť opatrená doložkou o čiastočnom platení. Ak dlžník napriek tomu, že úplne alebo čiastočne uspokojil zmenkového veriteľa, si nevyžiadal kvitovanú zmenku späť alebo nepožiadal o vyznačenie čiastočnej platby na zmenke, takýto jeho postup je veľmi riskantný a vydáva sa napospas zmenkovému veriteľovi. Je potrebné súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že dôkazné bremeno o splnení, resp. čiastočnom splnení zmenkového

záväzku, je potom plne na zmenkovom dlžníkovi. Žalovaný dôkazné bremeno neuniesol. Z dokladov o platení rôznych peňažných hotovostí na účet žalobcu vzhľadom na rôznosť právnych vzťahov v rokoch 1997 a 1998 medzi účastníkmi, ako to vyplýva z vyjadrenia žalobcu (...) nevyplýva, že bolo plnené na predmetný zmenkový záväzok.

Preto súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, dospeli k správne mu záveru, že zmenkový záväzok v časti zmenkovej istiny 2 300 000 Sk trvá.

Námietku generálneho prokurátora, týkajúcu sa absolútnej neplatnosti zmenky z dôvodu, že chýbali údaje o čase a mieste vystavenia zmenky a že ide o neplatnú zmenku, ktorú neplatnosť podporuje skutočnosť, že zmenka je vyhotovená na predtlačí z roku 1998, ale dátum jej vystavenia je 18. máj 1997, považoval dovolací súd taktiež za nedôvodnú. S touto otázkou sa v potrebnom rozsahu vypořiadal súd prvého stupňa. Dátum vystavenia zmenky je v každom prípade údaj významný a zákon s ním spája lehoty, ktoré práve od tohto okamžiku začínajú. Údaj o dátume, kedy bola zmenka vystavená, však nemusí byť pravdivý, je tu možná určitá simulácia, pri ktorej by však mala byť dodržaná vnútorná logika zmenky, teda malo by ísť o údaje možné. Hlavne by nemala predchádzať splatnosť zmenky jej vystaveniu, a to ani omylom spôsobeným pri vystavovaní zmenky. Preto dátum uvedený na predtlačí je z tohto hľadiska irelevantný. Pokiaľ ide o miesto vystavenia, platí v prípade jeho absencie zákonná domnienka, že zmenka bola vystavená v mieste uvedenom pri mene výstavcu (§ 76 ods. 4 ZŠZ).

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ust. § 243i ods. 2 v spojení s ust. § 243b ods. 1 O. s. p. mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým hodnotením a následne s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2006